

Olga Dąbrowska-Cendrowska
ORCID 0000-0002-7527-3789

**VIII Spotkanie Członków Zespołu i Współpracowników
Ośrodka Badań Historii Kobiet Instytutu Studiów Kobietych
przy współpracy Pracowni Historii Kobiet
w Katedrze Historii Kultury Uniwersytetu w Białymstoku
(7-9 października 2021)**

W październiku 2021 roku w Białymstoku odbyło się VIII Spotkanie Członków Zespołu i Współpracowników Ośrodka Badań Historii Kobiet Instytutu Studiów Kobietych przy współpracy Pracowni Historii Kobiet w Katedrze Historii Kultury Uniwersytetu w Białymstoku. Uczestnicy spotkania obradowali w sali kominkowej w Pałacu Hasbacha.

Prelegentów przywitała pomysłodawczyni i organizatorka przedsięwzięcia prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz, która rozpoczęła obrady od podsumowania osiągnięć Ośrodka Badań nad Historią Kobiet. W moim przekonaniu, jednym z największych sukcesów Pani Profesor i jej współpracowników jest integracja badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe, m.in.: historię, politologię, literaturoznawstwo, językoznawstwo, medioznawstwo, których łączy przedmiot badań – historia kobiet. Dlatego białostockie spotkania stały się forum wymiany pomysłów naukowych, konfrontacji perspektyw badawczych, szukania inspiracji i promocji młodych naukowców. Wśród prelegentów znaleźli się utytułowani badacze, którzy tematyką kobiet zajmują się od lat, jak i ci, którzy są na początku swojej drogi naukowej. Po każdym wystąpieniu, w czasie przewidzianym na pytania, był czas na rozwiewanie wątpliwości i sugestie. Ci utytułowani wspierali młodsze koleżanki i kolegów, wszystko po to, aby metodologia ich badań była jak najprecyzyjniej dobrana, a procedura badawcza poprawna.

Pierwsi zabrali głos stali współpracownicy Ośrodka. Prof. dr hab. Ewa Maj skupiła się na wizerunku kobiety współczesnej prezentowanym przez prasę

dla kobiet w Polsce międzywojennej. Kolejny referat dotyczył edukacji kobiet w dwudziestoleciu międzywojennym, w którym prof. dr hab. Karol Łopatecki przeanalizował świadectwa dojrzałości, wydawane w żeńskim gimnazjum im. Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku (1922-1939). Udowodnił, że są one źródłem do badań nad kształceniem żeńskim w Polsce. Prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk przybliżyła sylwetkę jednej z dziennikarek, animatorek kultury oraz prezeski Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, mianowicie Reginy Wasiak-Taylor. Prof. dr hab. Adam Miodowski zaproponował koncepcje kontynuacji dotychczasowych badań OBHK. Zgłosił także postulat dotyczący szerszego wykorzystania peerelowskiej prasy dla kobiet, jako źródła do badań. Okresu Polski Ludowej dotyczyły także wystąpienia dziennikarki, dr Marii Tockiej, która wzięła na warsztat „Zwierciadło”. Dokładnie zajęła się tematyką reportaży, które redakcja publikowała na łamach periodyku w latach pięćdziesiątych XX wieku. Dr Łukasz Jędrzejski pochylił się nad dyskursem politycznym w prasie dla kobiet w latach 1944-1988. Swoje wystąpienie skoncentrował na perspektywach badawczych tego obszaru. Dr Katarzyna Wodniak zainteresowała się formą edytorską tygodnika „Przyjaciółka”. Przedstawiła, jak zmieniała się grafika okładek oraz szata graficzna czasopisma w latach 1957-1989. Mgr Justyna Zajko-Czochańska, jedna z doktorantek, przyjrzała się pismom kobiecym okresu Polski Ludowej, ale tym kierowanym do kobiet mieszkających na wsi. Uzupełnieniem tej tematyki było kolejne wystąpienie, doktorantki mgr Agnieszki Zaniewskiej, która na warsztat wzięła Komitet Gospodarstwa Domowego. Analizie poddała działalność wydawniczą tej instytucji (książki, czasopisma i broszury). Wątek kobiet w PRL-u kontynuowała mgr Justyna Granatowska badająca kwestie kobiece w Polskiej Kronice Filmowej. Ten okres zamknął referat dr Anny Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, która analizowała działalność Pomocniczej Służby Kobiet (1941-1946). Badaczka zaprezentowała koncepcję swojej książki, prosząc o uwagi, komentarze i uzupełnienia.

Dwie badaczki: dr Anna Szwed-Walczak i dr Urszula Sokołowska, swoimi badaniami objęły prasę kobiecą okresu transformacji (1989-1992). Pierwsza z nich pochyliła się nad redaktorkami periodyków dla kobiet. Druga, badająca „Kobietę i Życie”, analizowała sposoby prezentacji kobiet w przestrzeni publicznej w tymże magazynie. Referentka stwierdziła, że ma zamiar rozszerzyć badania nad czasopiśmem do 2002 roku, czyli do zawieszenia wydawania pisma. Sekcję dotyczącą współczesności prasy kobiecej zamknął referat dr hab. prof. UJK Olgi Dąbrowskiej Cendrowskiej, która przedstawiła wyniki badań jakościowych i ilościowych nad „Twoim Stylem” – liderem w grupie magazynów luksusowych dla kobiet.

Białostockie spotkania to nie tylko badania historii kobiet na podstawie prasy do nich adresowanej, to także zagadnienia prawne, związane z ich funkcjonowaniem w społeczeństwie. Tej tematyki dotyczyło wystąpienie dr Diany Dajnowicz-Piesieckiej, która zaprezentowała wyniki badań aktów prawnych, regulujących kwestie zatrudnienia na uczelniach wyższych. Inaczej rzecz ujmując,

uwypukliła to, co wprowadziła na rzecz kobiet Ustawa Konstytucja dla Nauki. Prof. dr hab. Iwona Wrońska przekonywała uczestników spotkania, że można mówić o pozytywnej dyskryminacji kobiet w świetle uwarunkowań prawnych i społeczno-kulturowych. Prelegentka rozpoczęła od definicji pojęć: równouprawnienie i dyskryminacja, które, mimo że powszechnie używane, nie zostały precyzyjnie zdefiniowane w literaturze przedmiotu. Badaczka odwołała się zatem do ich językowego pochodzenia. Wystąpienie zostało zilustrowane przykładami pozytywnej dyskryminacji w różnych kręgach kulturowych.

Podczas dwudniowych obrad oraz indywidualnych rozmów i konsultacji „naładowałam akumulatory” do dalszej, własnej pracy naukowej. I za to chciałam bardzo podziękować organizatorom.

